

PROSVETNI DELAVEC

Društva se morajo močnejše povezati z občinskimi gospodarsko-političnimi prizadevanji

Občni zbor Združenja učiteljev in profesorjev LRS

Združenje učiteljev in profesorjev Slovenije je imelo 2. februarja svoj redni občni zbor, kateremu je prisostvovalo razen 135 delegatov še več gostov, med njimi: predsednik Sveta za šolstvo LRS VLADKO MAJHEN, sekretar Sveta za šolstvo LRS LUDVIK GABROVŠEK, predsednik Centralnega odbora Združenja učiteljev in profesorjev Slovenije MILIVOJE UROŠE VIČ, zastopnika republiškega odbora Združenja učiteljev in profesorjev Slovenije IVO POTOČNIK in LOVRO PENDŽER, svetnik pri izvršnem svetu LRS RADO PETERNEL, sekretar SZDL Slovenije FRANC KIMOVEC-ZIGA, predstavnik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije IVO TAVČAR in TILKA BLAHA, zastopnik množičnih organizacij VINKO TRINKHAUS in drugi.

Tovariš Zdešar je v svojem uvodnem referatu »Reforma šolstva in naloge naših organizacij« obdelal vrsto vprašanj, s katerimi so se morala občinska društva, okrajna društva in Združenja kot celota spoprijeti v preteklem letu. Omenil je bistveno preoblikovanje našega šolstva v tem smislu, da bo počasi odpravljena značilnost stare obvezne šole, ki je posebej skrbela za tiste, ki so nadaljevali študij na visokih šolah in univerzah, drugače pa za tiste, ki so ostali v proizvodnji. Strokovno šolstvo je v starem sistemu imelo podrejeno vlogo nasproti šolam gimnazijsko-akademskega tipa. V prihodnje bo število gimnazij vedno bolj padalo v korist strokovnih šol; samo v lanskem letu je bilo teh šol na novo osnovanih kar 24!

Pred našimi občinskimi organizacijami in Sveti za šolstvo stoji zdaj sledeča vprašanja: Ali smo že temeljito proučili in pravilno razumeli novo vsebino zakona o šolstvu? Ali smo v vseh vprašanih, ki se tičejo reforme šolstva, prišli do enotnih stališč? Ali smo v organizacijah proučili, kako najuspešneje realizirati ta zakon? Kakšne so kadrovske možnosti in kakšne so materialne osnove za dvig šolstva?

Večina naših organizacij je že v začetku šolskega leta temeljito proučevala nove zakonske predpise in lahko trdimo, da so naša društva prišla do spoznanja, da je potrebno zakon izvajati ne samo zato, ker je to pač predpis, ampak ker je to nujna potreba socialistične družbe.

Ze dosedanjim zakonskim predpisi dajejo jasno orientacijo, kako reformirati šolo in življenje v njej. Tudi z novimi programi, ki jih bomo dobili, ne bodo šole dobile neka tega navodila. Enostranost programa bo v ciljnih vzgoji in izobrazbi.

Tovariš Zdešar je rekel, da bodo morale naše organizacije v bodoče nadaljevati s študijem posameznih predpisov zakona, na drugi strani pa tudi stavljanje predlogov za nadaljevanje in uredbe. Če smatramo reformo šolstva kot proces, moramo prav vse storiti, da naše članstvo zakona ne izvaja samo slepo in da ga osvaja, kar po zakonu mora, temveč, da ga tudi razume. Dolžnost naših društev je, da vse store, da pride med član-

Tovariš Zdešar je dalje govoril o dosedanjem vsebinsko pomanjkljivem sistemu izobraževanja prosvetnih delavcev in dejal, da v tem pogledu predvideva zakon o šolstvu precejšnje spremembe. Naloga naših okrajnih odborov združenj je, da s svojimi predlogi pomagajo okrajnim svetom za šolstvo, da bodo čim prej imenovane pedagoške službe na okrajih in da nudijo pomoč s predlogi pri izbiri prosvetnih svetovalec. Potrebno bi bilo, da takoj republiška kot okrajna pedagoška služba začne izdajati priročnike za praktično uporabo pri pouku; praksa je namreč pokazala, da je tudi z ekonomskega stališča bolj izdajati priročnike za večje število interesentov, kot pa prirejati tečaje za manjše število, čeprav ima osebni kontakt s prosvetnimi delavci tudi svoje pozitivne strani. Kombinacija enega in drugega bo verjetno prinesla največ uspehov. Ostane pa še vedno kot najbolj efikasen način študija v manjših skupinah po interesnih temah in seveda individualni študij, katerega moramo v prihodnje še bolj smatrati kot najuspešnejše sredstvo za izpopolnjevanje posameznika. Najti moramo tudi način, da ta študij kontroliramo. Osnutek uredbe o ocenjevanju, ki bo v kratkem sprejeta, smatra kot poseben element za ocenjevanje prosvetnega kadra tudi njegovo izpopolnjevanje, tako ideolo-

ško kot strokovno. Za izboljšanje predmetnega pouka je v bodoče treba poživiti delo strokovnih aktivov, katere bo okrajna prosvetna služba lahko v veliki meri uporabljala za svoje delo. Občinska društva naj dajejo pobude pedagoški službi za dopolnjevanje strokovnega študija, predloge za potrebne seminarje, za izdajo brošur, opozarjajo na pozitivno delo posameznikov itd. Ko je govoril o strokovni usposobljenosti prosvetnih delavcev, je omenil, da le-ti ne gledajo dovolj na pravčasno polaganje strokovnih izpitov, kot jih predpisuje zakon. Mnenja smo, da je dejal tov. Zdešar, da je čas, da se zakonski predpisi rigorozno izvajajo, ne samo taktično, ko se ščitijo pravice posameznika, temveč tudi, kadar je treba izvršiti dolžnost uslužbenca.

Zelo pereče postaja vsako leto vprašanje šolskega prostora, ki bo za splošne izobraževalne šole posebno pereče do leta 1965 glede na rojstvo otrok, v šolah druge stopnje pa v poznejših letih.

Perspektivni petletni plan investiranja v nove šole ni bil dosežen niti v letu 1957 niti v letu 1958. Jasno je, da se bo do pri tako počasnem večanju šolskega prostora pojavile tri izmene pouka dnevno, kar se že dogaja v nekaterih industrijskih središčih, na primer na Gorenjskem. Šole bi morale z dobrimi šolskimi odbori najti tudi izredna sredstva od go-

orientirati bolj na inteligenco iz delavskih vrst in omogočiti ljudem iz proizvodnje vso izobrazbo.

Z vseni silami bo treba izpolnjevati 5-letni perspektivni plan izgradnje šol; že zdaj smo namreč eno leto v zaostanku. Pri tem bodo morale občine pokazati več sodelovanja; obravnavati pa se bo treba tudi na gospodarski organizaciji.

Potrebno bo reorganizirati naš pedagoški tisk. Namesto da izdaja vrsto ustanov in organizacij učbenike in pedagoške revije (Državna založba Slovenije, Republiška zveza pedagoških društev, Zavod za proučevanje šolstva...), bo treba to delo enotno usmeriti.

Svet za šolstvo LRS v letu 1958

Poročilo o delu Sveta za šolstvo LRS za leto 1958 navaja med drugim:

V daljšem procesu reforme šolstva bo leto 1958 predstavljalo zelo pomembno etapo, saj smo v juniju tega leta prvič po osvoboditvi dobili splošni Zakon o šolstvu in s tem solidno pravno osnovo ter potokaz za vsebinsko in organizacijsko izboljšanje šolstva. Priprave za izdajo zakona so dajale posebno obeležje tudi delu Sveta za šolstvo LRS.

Nadaljnja pomembna činitelja, ki sta vplivala na delo Sveta za šolstvo, sta Zakon o javnih uslužbenih in Zakon o pristojnosti okrajnih in občinskih ljudskih odborov, ki ju je Zveza ljudske skupščine sprejela tik pred začetkom leta 1958 in ki sta zlasti z določili, nanašajočimi se na prosveto še nadalje okrepila družbeno upravljanje na področju šolstva.

Vsi trije zakoni terjajo vrsto republiških pravnih predpisov, zato je razumljivo, da je bilo delo Sveta za šolstvo LRS v letu 1958 v prvi vrsti posvečeno izdaji ustreznih predpisov in navodil, deloma v zvezi z reorganizacijo šolske mreže, z namrečanjem in razmeščanjem učnega kadra, deloma pa tudi z organizacijo šolskega pouka, v manjši meri pa tudi z vsebinsko problematiko vzgoje in izobrazbe, kar bo glavna naloga v prihodnjih letih.

Močan vpliv na celotno delo za vzgojo in izobrazbo naše mladine je imel Program ZKJ, sprejet na VII. kongresu. V

spodarskih organizacij, ki so prav v letošnjem letu dobile pobudo od republiškega sindikalnega sveta, naj dve tretjini sredstev, s katerimi razpolagajo delavski sveti, dajo za dvig življenjske ravni. Mnenja smo, da je dviganje življenjske ravni tudi to, da naše šole vsaj v daljši bodočnosti odpravijo tudi predvideno drugo izmeno pouka v istem šolskem prostoru. Mišljimo, da bi bilo zelo nujno dopovedati delavskim svetom, da je nepravilno, če njihovi otroci obiskujejo šolo v treh izmenah, medtem ko se družbena sredstva, dostikrat trošnejša morda za manj potrebne investicije. Prav zaradi tega bi morala imeti vsaka šola in občina podroben plan razvoja šolstva tudi v gospodarskem pogledu, opirajoč se na trdno dokumentacijo o potrebah.

Tovariš Zdešar je dalje poročal, da je v šolskih proračunih vedno slabše razmerje med osebnimi in materialnimi izdatki — na škodo materialnih. Ogromna sredstva, ki jih dajejo ljudski odbori za šolstvo, se v glavnem porabijo za osebne prejemke, le majhen del pa je namenjen materialnim izdatkom, od tega pa funkcionalnim izdatkom nekako polovica vseh materialnih. To razmerje bo v prihodnjih letih potrebno nujno izboljšati v dobro funkcionalnih izdatkov šol.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Svet za šolstvo LRS

Izvršni svet Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije je z datumom 30. decembra 1958 izdal odločbo o sestavi Sveta za šolstvo LRS. Novi Svet za šolstvo Ljudske republike Slovenije je sestavljen takole:

Predsednik sveta: Vladko Majhen, imenovan z odločbo Izvršnega sveta.

Člani sveta:

1. Tilka Blaha, član predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov, izvoljena od Zveze sindikatov Jugoslavije — Republiškega sveta za Slovenijo.

2. Zirkelbach Miran, novinar in urednik »Pionirskega lista«, izvoljen od Zveze prijateljev mladine.

3. Boris Lipužič, član CK LMS, izvoljen od Ljudske mladine Slovenije.

4. Miroslav Ravbar, ravnatelj IV. gimnazije v Ljubljani, izvoljen od Združenja učiteljev in profesorjev Ljudske republike Slovenije.

5. Danilo Strizaj, direktor Gostinske šole v Ljubljani, izvoljen od Združenja učiteljev in profesorjev strokovnih šol LRS.

6. Vojko Jagodič, ravnatelj Vzgojalšča Smlednik, izvoljen od Združenja učiteljev in vzgojiteljev posebnih šol in ustanov LRS.

7. Ivan Berce, upravnik Doma Tehniške srednje šole v Ljubljani, izvoljen od Združenja vzgojiteljev LRS.

8. Franc Borko, inšpektor za telesno vzgojo v Ljubljani, izvoljen od »Partizana«, Zveze za telesno vzgojo Slovenije.

9. Niko Lukež, tajnik Sveta Svobod in prosvetnih društev okraja Ljubljana, izvoljen od Sveta Svobod in prosvetnih društev LRS.

10. Anton Košir, direktor Geodetske uprave LRS Ljubljana, izvoljen od Zveze inženirjev in tehnikov Ljudske republike Slovenije.

11. Avguštin Lah, Okrajni odbor SZDL Ljubljana, izvoljen od Ljudske tehnike LRS.

12. Zliva Beltram, ravnateljica Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva, Ljubljana, izvoljena od Zveze ženskih društev.

13. Karel Kušar, direktor podjetja »Slovenija-les«, Ljubljana, izvoljen od Trgovinske zbornice LRS.

14. Leopold Potočnik, podpredsednik Obrtne zbornice LRS, izvoljen od Obrtne zbornice LRS.

15. Vinko Sumrada, predsednik Gostinske zbornice LRS, izvoljen od Gostinske zbornice LRS.

16. Ing. Velko Stern, načelnik pri Zavodu za gospodarsko planiranje, Ljubljana, izvoljen od Zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo LRS.

Člani Sveta, ki so jih izvolili okrajni ljudski odbori:

17. Slava Skrabec, ravnateljica šole za medicinske sestre, Celje, izvoljena od OLO Celje.

18. Marinka Ribičič, organizacijski sekretar OK ZKS Gorica, izvoljena od OLO Gorice.

19. Julij Titi, organizacijski sekretar OK ZKS Koper, izvoljen od OLO Koper.

20. Slavica Zirkelbach, ravnateljica osnovne šole »France Prešeren«, Kranj, izvoljena od OLO Kranj.

21. Franc Kavelar, član Sveta za šolstvo OLO Ljubljana, izvoljen od OLO Ljubljana.

22. Peter Razgoršek, delavec Zelezarne Ravne na Koroškem in član Sveta za šolstvo OLO Maribor, izvoljen od OLO Maribor.

23. Aleksander Pirher, sekretar Občinskega komiteja ZKS Ljutomer in član Sveta za šolstvo OLO Murska Sobota, izvoljen od OLO Murska Sobota.

24. Rozalija Bohinc, upraviteljica osnovne šole v Brezicah, izvoljena od OLO Novo mesto.

Člani Sveta, ki jih imenuje Izvršni svet LS LRS:

25. Marica Dekleva, ravnateljica Učiteljskega v Ljubljani.

26. Bogomir Peršič, predsednik Komisije za zamejstvo pri predsedstvu SZDL, Ljubljana.

27. Dr. Metod Mikuš, dekan Filozofske fakultete.

28. Dr. Slava Lunaček, zdravnik pri Centralnem higijenskem zavodu v Ljubljani.

Kakšne bodo šolske oblike proizvodjalnega dela v mestih

S šolskimi ali pionirskimi zadruhami — kakor jim pač že pravimo — so naše šole na področju naše primerno oblike, da otroke seznanjajo z različnimi oblikami proizvodjalnega dela. Iz raznih krajev prihajajo vesti o ustanavljanju šolskih zadruh. Nastalo je sedaj vprašanje, kaj pa v mestih? V večjih naseljih in industrijskih središčih bo potrebno najti druga-

ne oblike povezovanja šolskega dela s produktivnim procesom. Na nedavnem obnem zboru učiteljev in profesorjev ljubljanskega okraja, ki so se ga udeležili tudi predstavniki mestnih odborov Združenj Zagreba in Beograda, so se delegati dogovorili, da bodo s tešnejšim medsebojnim sodelovanjem skušali najti primerne oblike za izvenskolo dejavnost tudi za šole na svojih bolj ali manj mestnih območjih. V ta namen so osnovali tri komisije v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu, ki bodo izdelale vsaka svoj referat na naslednje teme:

1. Komunna in delo društev učiteljev in profesorjev. (Pripravi Beograd.)

2. Oblike proizvodjalnega dela v mestnih obveznih šolah. (Pripravi Zagreb.)

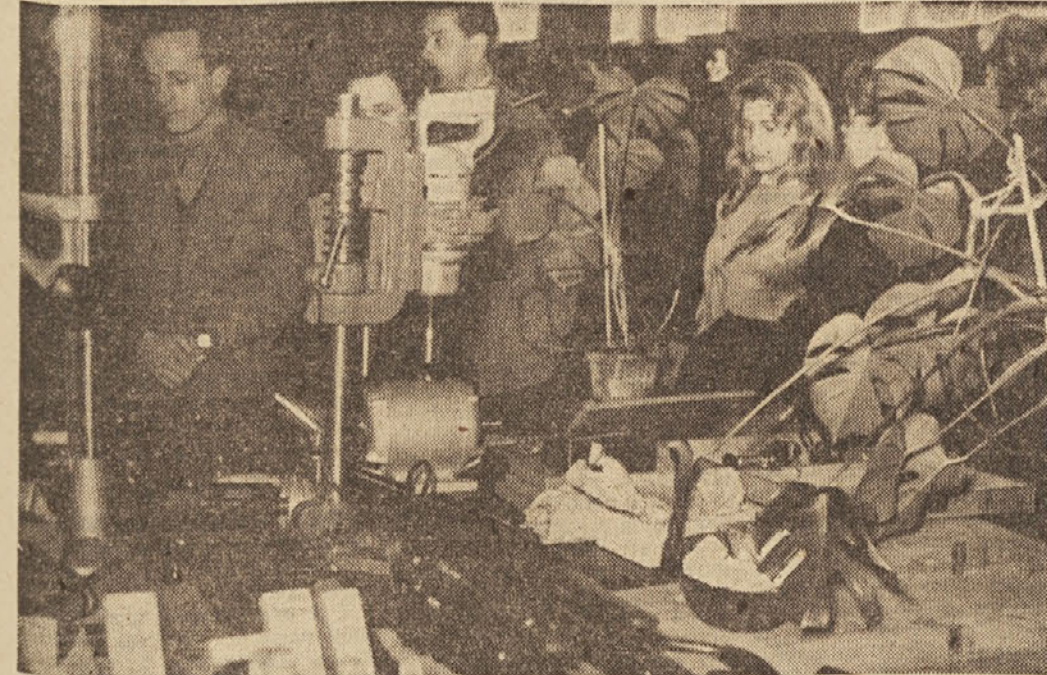
3. Kako se elementarne reformne obvezne šole že uresničujejo. (Pripravi Ljubljana.)

Vse tri referate bodo posamezne komisije zamenjale med seboj in jih skupno proučevale, v aprilu mesecu pa bo nato konferenca zastopnikov mestnih Združenj, na katero bo vsako mesto poslalo 25 delegatov.

Ljubljansko komisijo vodi Slavko Sašek, ostali člani komisije pa so: Stefan Trobiš, Vinko Dobnikar, Mirko Leder, Franc Remškar, Lojze Trček, Srečko Božnar, Danilo Golob, Oton Mikulič in Miroslav Kokoli.

Vsak od teh članov bo na svojem območju zbral potrebne podatke za sestavo omenjenega referata: Kako se elementi reformirane obvezne šole že uresničujejo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Okrajni odbor Ljudske tehnike Ljubljana je v akciji »Mesec dni tehnike« prejel od Glavnega odbora Ljudske tehnike Jugoslavije prvo izmed petih nagrad — kompletno delavnico za pouk tehnike vzgoje. Delavnico, ki je vredna okrog pol milijona dinarjev, je Okrajni odbor Ljudske tehnike Ljubljana poklonil ljubljanskemu učiteljsko, nad katerim ima patronat. Delavnica ima dolgo vrsto najrazličnejših strojev in naprav od elektromotorjev do manjših strožnic in kompletnega fotolaboratorija ter univerzalne strožnice.

Okrajni odbor Ljudske tehnike Ljubljana je s tem dejanjem pokazal vse razumevanje za nove oblike pouka v naših šolskih zavodih, kakor jih zahteva naša družbena skupnost.

